

KLİNİK RADYASYON ONKOLOJİSİ

El Kitabı

EDİTÖRLER

Cem ÖNAL
Erkan TOPKAN
Esra KAYTAN SAĞLAM
Ferah YILDIZ
Gökhan ÖZYİĞİT
Nilgün ÖZBEK OKUMUŞ
Ozan Cem GÜLER
Petek ERPOLAT
Serap AKYÜREK
Uğur SELEK
Zeynep ÖZSARAN

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7496-87-2

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kitap Adı

Klinik Radyasyon Onkolojisi El Kitabı

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Editörler

Cem ÖNAL 0000-0002-2742-9021

Erkan TOPKAN 0000-0001-8120-7123

Esra KAYTAN SAĞLAM 0000-0002-4034-1614

Ferah YILDIZ 0000-0002-2557-8103

Gökhan ÖZYİĞİT 0000-0002-7497-4348

Nilgün ÖZBEK OKUMUŞ 0000-0001-8338-3980

Ozan Cem GÜLER 0000-0001-6908-3412

Petek ERPOLAT 0000-0001-6793-8157

Serap AKYÜREK 0000-0001-8840-0233

Uğur SELEK 0000-0001-8087-3140

Zeynep ÖZSARAN 0000-0003-4362-3542

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

MED062000

DOI

10.37609/akya.718

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. *Akademisyen Kitabevi* ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşturmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. *Akademisyen Kitabevi* ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kont-raendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

Teşekkürler...

Asistanlığımdan bu yana eğitim ve öğretimimin temel taşlarını oluşturan, her çalışmamda bana destek olan hocalarım Prof. Dr. Cem Önal ve Prof. Dr. Erkan Topkan'a;

Klinik Radyasyon Onkolojisi El Kitabı projesini açtığımda bana sonuna kadar destek olan, her bir yazıyı teker teker inceleyip değerli bilimsel katkılarını sunan sayın bölüm editörü hocalarıma;

Tamamen gönüllülük esası ve özveriyle çalışıp bölümleri hazırlayan sevgili bölüm yazarlarına;

Sonsuz teşekkürler.

Ozan Cem GÜLER

İÇİNDEKİLER

I. SANTRAL SİNİR SİSTEMİ TÜMÖRLERİ

Kısım Editörü: Petek ERPOLAT

Bölüm 1	Düşük Dereceli Glial Tümörler.....	3
	<i>Bora UYSAL</i>	
Bölüm 2	Yüksek Dereceli Glial Tümörler	13
	<i>Neslihan KURTUL</i>	
Bölüm 3	Meningiom, Kraniofaringiom ve Ependimom.....	27
	<i>Birsen YÜCEL</i> <i>Eda ERDİŞ</i>	
Bölüm 4	Hipofiz Tümörleri ve Optik Sinir Tümörleri.....	43
	<i>Berna AKKUŞ YILDIRIM</i>	
Bölüm 5	Spinal Kord Tümörleri.....	59
	<i>Ömer YAZICI</i>	
Bölüm 6	Beyin Metastazları	73
	<i>Vildan KAYA</i>	

II. BAŞ BOYUN TÜMÖRLERİ

Kısım Editörü: Gökhan ÖZYİĞİT

Bölüm 7	Oral Kavite – Orofarinks Kanseri	81
	<i>Özlem ÖZKAYA AKAGÜNDÜZ</i>	
Bölüm 8	Nazofarinks Kanseri	103
	<i>Gözde YAZICI</i> <i>Sümerya Duru BİRGİ</i>	

Bölüm 9	Larinks ve Hipofarenks Kanseri .....113 <i>Ömür KARAKOYUN ÇELİK</i>
Bölüm 10	Tükürük Bezi Kanserleri..... 127 <i>Özlem ELMAS</i>
Bölüm 11	Nazal Kavite ve Paranasal Sinüs Kanserleri.....143 <i>Deniz MEYDAN</i>
Bölüm 12	Tiroid Kanserleri..... 159 <i>Savaş TOPUK</i>
Bölüm 13	Primeri Bilinmeyen Baş-Boyun Kanserleri..... 175 <i>H. Oğuz ÇETİNAYAK</i>

III. TORASİK TÜMÖRLER

Kısım Editörü: Serap AKYÜREK

Bölüm 14	Küçük Hücreli Akciğer Kanseri ..... 187 <i>Mert SAYNAK</i> <i>Seda DEMİR</i>
Bölüm 15	Küçük Hücre Dışı Akciğer Kanseri..... 205 <i>Güler YAVAŞ</i>
Bölüm 16	Mezotelyoma..... 227 <i>Pervin HÜRMÜZ</i>
Bölüm 17	Timik Tümörler ..... 235 <i>Sümerya Duru BİRGİ</i>

IV. GASTROİNTESTİNAL TÜMÖRLER

Kısım Editörü: Esra KAYTAN SAĞLAM

Bölüm 18	Mide ve Gastroözefageal Bileşke Kanseri..... 249 <i>Özlem ELMAS</i> <i>Bekir Hakan BAKKAL</i>
-----------------	---

Bölüm 19	Özofagus Kanseri	269
	<i>Zeynep GÜRAL</i>	
Bölüm 20	Pankreas Kanseri	281
	<i>Nergiz DAĞOĞLU SAKİN</i>	
Bölüm 21	Hepatobiliyer Tümörler	297
	<i>Züleyha AKGÜN</i>	
Bölüm 22	Rektum Kanseri.....	311
	<i>Nergiz DAĞOĞLU SAKİN</i> <i>Şule KARAMAN</i>	
Bölüm 23	Anal Kanal Kanserleri	325
	<i>Serap YÜCEL</i>	

V. GENİTOÜRİNER TÜMÖRLER

Kısım Editörü: Cem ÖNAL

Bölüm 24	Prostat Kanseri	335
	<i>Çağdaş YAVAŞ</i>	
Bölüm 25	Mesane Kanserinde Radyoterapi	353
	<i>Ozan Cem GÜLER</i>	
Bölüm 26	Testis Kanseri.....	363
	<i>Ezgi OYMAK</i>	
Bölüm 27	Böbrek ve Üreter Kanserleri	377
	<i>Esra GÜMÜŞTEPE</i>	

VI. JİNEKOLOJİK TÜMÖRLER

Kısım Editörü: Zeynep ÖZSARAN

Bölüm 28	Serviks Kanseri	391
	<i>Melis GÜLTEKİN</i>	
Bölüm 29	Endometrium Kanseri.....	413
	<i>Senem ALANYALI</i> <i>Meltem ÖZTÜRK İYİLİKÇİ</i>	

Bölüm 30	Vulva ve Vajen kanseri	437
	<i>Yasemin BÖLÜKBAŞI</i>	
	<i>Uğur SELEK</i>	
Bölüm 31	Over Kanserleri ve Radyoterapi	453
	<i>Zümre ARICAN ALICIKUŞ</i>	
Bölüm 32	Jinekolojik Kanserlerde Brakiterapi.....	471
	<i>Kamuran ARSLAN İBİŞ</i>	
	<i>Selnur ÖZKURT</i>	

VII. MEME KANSERİ

Kısım Editörü: Ferah YILDIZ

Bölüm 33	Erken Evre Meme Kanseri.....	497
	<i>Melis GÜLTEKİN</i>	
Bölüm 34	Lokal İleri Evre Meme Kanserinde Tedavi.....	531
	<i>Sezin YÜCE SARI</i>	
	<i>Çağlayan Selenge BEDÜK ESEN</i>	
Bölüm 35	Diğer Meme Tümörleri	547
	<i>Esra GÜMÜŞTEPE</i>	
	<i>Melis GÜLTEKİN</i>	

VIII. ÇOCUKLUK ÇAĞI KANSERLERİ

Kısım Editörü: Erkan TOPKAN

Bölüm 36	Çocukluk Çağı Santral Sinir Sistemi Tümörleri	563
	<i>Yurday ÖZDEMİR</i>	
	<i>Erkan TOPKAN</i>	
Bölüm 37	Çocukluk Çağı Yumuşak Doku Sarkomları.....	579
	<i>Eda ERDİŞ</i>	
	<i>Birsen YÜCEL</i>	
Bölüm 38	Çocukluk Çağı Kemik Sarkomları	591
	<i>Eda ERDİŞ</i>	
	<i>Birsen YÜCEL</i>	

Bölüm 39	Wilms Tümörü	603
	<i>Cenk UMay</i>	
Bölüm 40	Nöroblastom	619
	<i>Ayşe OKUMUŞ</i> <i>İsmail Faruk DURMUŞ</i>	
Bölüm 41	Pediyatrik Hodgkin Lenfoma	627
	<i>Ahmet KÜÇÜK</i>	

IX. LENFOMA VE HEMATOLOJİK KANSERLER

Kısım Editörü: N. Özbek OKUMUŞ

Bölüm 42	Hodgkin Lenfoma	639
	<i>Deniz MEYDAN</i>	
Bölüm 43	Non-Hodgkin Lenfoma	663
	<i>Emine CANYILMAZ</i> <i>Özlem AYNACI</i>	
Bölüm 44	Multipl Miyelom ve Plazmasitom	681
	<i>Alparslan SERARSLAN</i>	
Bölüm 45	Mikozis Fungoides	689
	<i>Şükriye BİLGE GÜRSEL</i>	

X. SARKOM, KEMİK VE CİLT TÜMÖRLERİ

Kısım Editörü: Uğur SELEK

Bölüm 46	Kemik Tümörleri	699
	<i>Şükran ŞENYÜREK</i> <i>Eyüb Yaşar AKDEMİR</i>	
Bölüm 47	Yumuşak Doku Sarkomu	713
	<i>Eyüb Yaşar AKDEMİR</i> <i>Şükran ŞENYÜREK</i>	

Bölüm 48	Cilt Kanserleri.....	729
	<i>Nülifer KILIÇ DURANKUŞ</i>	
	<i>Duygu SEZEN</i>	
Bölüm 49	Malign Melanom.....	741
	<i>Duygu SEZEN</i>	
	<i>Nülifer KILIÇ DURANKUŞ</i>	

YAZARLAR

Dr. Eyüb Yaşar AKDEMİR

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-6848-4289

Doç. Dr. Züleyha AKGÜN

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-2420-1259

Doç. Dr. Berna AKKUŞ YILDIRIM

Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi Radyasyon Onkolojisi Bölümü

 0000-0001-6661-4185

Prof. Dr. Senem ALANYALI

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-0151-0913

Doç. Dr. Zümre ARICAN ALICIKUŞ

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-5445-6797

Doç. Dr. Kamuran ARSLAN İBİŞ

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0001-7928-6264

Uzm. Dr. Özlem AYNACI

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-1799-5521

Prof. Dr. Bekir Hakan BAKKAL

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0003-1799-5377

Dr. Çağlayan Selenge BEDÜK ESEN

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0001-9967-8177

Öğr. Gör. Dr. Sümerya Duru BİRGİ

Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0003-4260-1018

Prof. Dr. Yasemin BÖLÜKBAŞI

Koç Üniversitesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-3170-5826

Doç. Dr. Emine CANYILMAZ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-0736-1293

Dr. Öğr. Üyesi H. Oğuz ÇETİNAYAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi Bölümü

 0000-0002-8823-8341

Doç. Dr. R. Nergiz DAĞOĞLU SAKİN

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0003-3925-3382

Dr. Öğr. Üyesi Seda DEMİR

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi Bölümü

 0000-0002-9527-4033

Dr. Duygu SEZEN

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi AD.

 0000-0002-4505-2280

Dr. Öğr. Üyesi İsmail Faruk DURMUŞ

Nişantaşı Üniversitesi Sağlık Meslek Yüksekokulu
Radyoterapi Bölümü AD.

ID 0000-0001-6511-8104

Dr. Öğr. Üyesi Özlem ELMAS

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-8039-9610

Doç. Dr. Eda ERDİŞ

Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-3003-8643

Doç. Dr. Ozan Cem GÜLER

Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan UAM
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-6908-3412

Doç. Dr. Melis GÜLTEKİN

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-1806-2619

Uzm. Dr. Esra GÜMÜŞTEPE

SBÜ Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi
Radyasyon Onkolojisi Bölümü

ID 0000-0002-3664-4663

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep GÜRAL

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-3968-8255

Prof. Dr. Şükriye Bilge GÜRSEL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-3109-7146

Doç. Dr. Pervin HÜR MÜZ

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-1221-9192

Prof. Dr. Ömür KARAKOYUN ÇELİK

Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-8090-498X

Dr. Öğr. Üyesi Şule KARAMAN

İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi,
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-8774-2036

Prof. Dr. Vildan KAYA

Medstar Antalya Hastanesi-Memorial Sağlık Grubu
Radyasyon Onkolojisi Bölümü

Antalya Bilim Üniversitesi

ID 0000-0001-9035-4977

Dr. Nülfir KILIÇ DURANKUŞ

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-6655-758X

Doç. Dr. Neslihan KURTUL

KSÜ Tıp Fakültesi Radyasyon Onkolojisi Bölümü

ID 0000-0001-9173-6280

Dr. Ahmet KÜÇÜK

Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Radyasyon Onkolojisi Bölümü

ID 0000-0002-5361-364X

Doç. Dr. Deniz MEYDAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-3518-3567

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe OKUMUŞ

Yeni Yüzyıl Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-4812-7485

Dr. Ezgi OYMAK

İskenderun Gelişim Hastanesi, Başkent
Üniversitesi Radyasyon Onkolojisi Uydu Merkezi

ID 0000-0001-6646-0868

Doç. Dr. Yurday ÖZDEMİR

Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan UAM
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-2218-2074

Doç. Dr. Özlem ÖZKAYA AKAGÜNDÜZ

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-5438-9969

Dr. Öğr. Gör. Selnur ÖZKURT

İstanbul Üniversitesi Onkoloji Enstitüsü
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-0702-2830

Dr. Meltem ÖZTÜRK İYİLİKÇİ

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-2671-3338

Prof. Dr. Mert SAYNAK

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi Bölümü

ID 0000-0002-4176-5910

Prof. Dr. Uğur SELEK

Koç Üniversitesi Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-8087-3140

Dr. Öğr. Üyesi Alparlan SERARSLAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-5985-2484

Dr. Şükran ŞENYÜREK

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-3010-6132

Prof. Dr. Erkan TOPKAN

Başkent Üniversitesi Adana Dr. Turgut Noyan UAM
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-8120-7123

Dr. Öğr. Üyesi Savaş TOPUK

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi Bölümü

ID 0000-0002-2994-8749

Dr. Öğr. Üyesi Cenk UMay

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-8825-3891

Doç. Dr. Bora UYSAL

SBÜ Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Radyasyon Onkolojisi Bölümü

ID 0000-0002-7288-7005

Prof. Dr. Çağdaş YAVAŞ

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-3940-1541

Prof. Dr. Güler YAVAŞ

Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0001-9481-6307

Dr. Öğr. Üyesi Ömer YAZICI

Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-9732-4241

Prof. Dr. Gözde YAZICI

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-7430-6729

Doç. Dr. Sezin YÜCE SARI

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-2395-6868

Dr. Öğr. Üyesi Serap YÜCEL

Acıbadem Üniversitesi Atakent Hastanesi
Radyasyon Onkolojisi AD.

ID 0000-0003-4948-8927

Prof. Dr. Birsen YÜCEL

Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Radyasyon
Onkolojisi AD.

ID 0000-0002-0083-6866